

DOI: 10.15421/152047

УДК: 352.07:004.9

Віктор Кузьменко*Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України*

Цифровізація органів місцевого самоврядування: досвід м. Бердянська (Бердянська об'єднана територіальна громада)

Дана стаття присвячена дослідженню процесу цифровізації органів місцевого самоврядування м. Бердянська (Бердянської об'єднаної територіальної громади) за період 1994–2020 років шляхом аналізу відповідних нормативно-розпорядчих документів з офіційного веб-сайту Бердянської міської ради.

На підставі результатів аналізу виявлені ключові завдання та функції структурних підрозділів виконкому Бердянської міської ради спрямовані на цифровізацію органів місцевого самоврядування. Виявлені основні історичні напрями інформатизації та цифрової трансформації органів місцевого самоврядування м. Бердянська. Окреслені базові передумови цифровізації органу місцевого самоврядування.

Ключові слова: публічне управління, інформатизація, цифрова трансформація, цифровізація, якісні публічні послуги, система місцевого самоврядування, інформаційно-комунікаційні технології

Digitization of local governments: experience of Berdyansk (Berdyansk united territorial community)

Viktor Kuzmenko, Dnipropetrovsk Regional Institute for Public Administration National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

This article is devoted to the study of the process of digitalization of local governments of Berdyansk (Berdyansk United Territorial Community) for the period 1994-2020 by analyzing the relevant regulations from the official website of Berdyansk City Council.

Based on the results of the analysis, the key tasks and functions of the structural subdivisions of the executive committee of the Berdyansk City Council aimed at digitalization of local self-government bodies were identified. The main historical directions of informatization and digital transformation of local self-government bodies of Berdyansk are revealed. The basic preconditions for digitalization of a local self-government body are outlined.

Keywords: public administration, informatization, digital transformation, digitalization, high-quality public services, system of local self-government, information and communication technologies

Проголошення 24 серпня 1991 року України незалежною демократичною державою (Про проголошення незалежності України, 1991) призвело до виникнення на світовій політичній арені нової суверенної та незалежної, демократичної, соціальної, правової держави.

Командно-адміністративна система державного управління, яка дісталася Україні у спадок, довела свою неспроможність у забезпеченні демократичних прав і свобод громадян. Тому головним питанням молодій державі стала модернізація державного управління у бік реалізації демократичних принципів та створення інноваційних механізмів залучення громадян до управління державними справами. Так, за думкою С.А. Квітки, саме «інноваційність державного

управління та його здатність до здійснення реформ припускають здатність і вміння органів державної влади, з одного боку, направляти процеси, що відбуваються в країні, у соціально-конструктивне русло, з іншого структурно і функціонально перебудовуватися адекватно реальним і прогнозованим викликам суспільства та світу, що постійно змінюються» (Квітка, 2017).

Прийняття у 1997 році Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (1997), метою якого є «визначення системи та гарантій місцевого самоврядування в Україні, засад організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування», стало поштовхом залученню інноваційних технологій розвитку територій у систему

місцевого самоврядування. З часом стратегічне планування, проектний підхід, публічно-приватне партнерство та інші інновації стали обов'язковою складовою публічного управління у системі місцевого самоврядування.

Однак найбільш впливовою інновацією, яка інтегрувалась у систему публічного управління в Україні, стали цифрові інформаційно-комунікаційні технології (надалі – ІКТ).

Місто Бердянськ (Бердянська ОТГ) було одним із перших в Україні, яке з 1994 року почало використовувати ІКТ у повсякденній діяльності органів місцевого самоврядування.

Так, у 1994 році, з метою упровадження інформатизації у систему місцевого самоврядування у м. Бердянську, у структурі виконавчого комітету Бердянської міської ради (надалі – БМР) було утворено відділ комп'ютерного забезпечення. До основних завдань та функцій даного структурного підрозділу виконкому БМР належали:

- вибір обчислювальних засобів;
- забезпечення безперервної роботи локальної комп'ютерної мережі виконкому, установка та налагодження ліцензійних програм на комп'ютери користувачів, модернізація апаратної частини комп'ютерів;
- прийом і перевірка дієздатності обчислювальних засобів, супроводження комплексів програм, аналіз функціонування комп'ютерної техніки під час експлуатації;
- навчання працівників виконкому роботи з комп'ютерною технікою;
- вивчення і застосування пріоритетних напрямків у галузі розвитку обчислювальної техніки;
- координація діяльності щодо розробки та реалізації міських проектів програм у сфері інформатизації в управліннях та відділах міськвиконкому та його самостійних структурних підрозділах.

7 квітня 2005 року, рішенням виконкому БМР № 204 було затверджено «Положення про відділ інформаційних ресурсів виконавчого комітету Бердянської міської ради» (2005). До основних завдань та функцій даного структурного підрозділу виконкому БМР належали:

- розвиток системи регулювання відносин щодо формування та використання ін-

формаційних ресурсів міста, створення та експлуатації інформаційних систем, що містять зазначені ресурси;

- проведення єдиної політики у сфері інформатизації міста, розробка її нормативно-правової бази, підготовка та впровадження стандартів і регламентів з питань інформатизації, створення та використання інформаційних ресурсів;

- формування в місті відкритого інформаційно-комунікаційного простору, інтеграція інформаційних систем і організація їх міжвідомчої взаємодії;

- координація діяльності при розробці та реалізації проектів міських, регіональних та державних програм з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Забезпечення єдиної інноваційної політики при впровадженні зазначених проектів, експертиза та контроль за їхнім створенням і застосуванням;

- розробка загальних вимог і правил забезпечення безпеки при використанні інформаційних ресурсів, порядку доступу та користування ними;

- залучення інвестицій для розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у системі управління містом.

19 липня 2011 року рішенням виконкому БМР № 401 було затверджено Положення про відділ інформаційно-комунікаційних ресурсів виконавчого комітету Бердянської міської ради (2011). У даному документі вперше використовувалось поняття «інформатизація міста Бердянська» та «елементи електронного урядування».

Загалом за період 1994–2020 років силами фахівців відділів комп'ютерного забезпечення та інформаційно-комунікаційних ресурсів, завдяки упровадженню у публічне управління м. Бердянська: комп'ютеризації, інформатизації, інструментів електронного урядування та електронної демократії, досягнуто таких результатів:

- створено корпоративну комп'ютерно-інформаційна мережу;
- створено інтерактивну експлуатаційно-діагностичну карту всієї локальної мережі виконкому;
- підключено до локальної мережі виконкому БМР: 11 центрів громадських ініціатив,

міський архів, Центр надання адміністративних послуг, відділ у справах сім'ї та молоді тощо;

– створено внутрішній портал виконкому, який надає доступ до електронних баз рішень сесій міськради та рішень виконкому;

– впроваджено єдину систему електронного документообігу Optima Work Flow у службах виконкому;

– обладнано сертифіковану серверну кімнату;

– обладнано сесійну залу виконкому інформаційно-технічною системою голосування «Віче» для проведення в режимі онлайн сесій міської ради;

– створено захищений та безпечний центр обміну інформацією між користувачами інформаційно-комунікаційної;

Загалом інформатизація міста Бердянська за період 1994–2020 років виконувалась за такими основними напрямками:

1. технічна підтримка користувачів;

2. адміністрування серверів та геоінформаційної системи;

3. електронний документообіг та електронне урядування;

4. веб-сайт, веб-додатки та соціальні мережі;

5. електронне голосування та відео спостереження;

6. елементи електронного урядування та електронної демократії.

Аналіз цифровізації органів місцевого самоврядування м. Бердянська надає можливості окреслити базові передумови цифрової трансформації органу місцевого самоврядування, а саме:

– створення гнучкої міської мережі ефективною та результативною взаємодії між стейкхолдерами публічного управління з використанням ІКТ;

– загальноміська практика використання проектного підходу у бюджетній та інших сферах місцевого самоврядування з використанням ІКТ;

– наявність інструментів електронного урядування та електронної демократії;

– розвинута інфраструктура інформатизації м. Бердянська, яка містить: систему електронного документообігу, систему захисту інформаційно-комунікаційних ресурсів, систему обміну даними.

Підсумовуючи, слід зазначити, що, на нашу думку, саме поєднання публічного управління та потенціалу ІКТ, спрямованих на забезпечення прав і свобод людини й громадянина, дозволять модернізувати публічне управління, на шляху розбудови демократії в Україні.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

Квітка, С. А. (2017). *Державне управління формуванням партнерських відносин між владою та бізнесом в умовах соціальних перетворень*. Дніпро: Грані.

Про затвердження Положення про відділ інформаційно-комунікаційних ресурсів виконавчого комітету Бердянської міської ради. № 401. (2011). Відновлено з https://bmr.gov.ua/fileadmin/documentation/cityhall_decisions/rv_401_19_07_2011.DOC.

Про затвердження Положення про відділ інформаційних ресурсів виконавчого комітету Бердянської міської ради. № 204. (2005). Відновлено з https://bmr.gov.ua/fileadmin/documentation/cityhall_decisions/2005/rv_204_7_4_2005.doc.

Про місцеве самоврядування в Україні. № 280/97-VR. (1997). Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

Про проголошення незалежності України. № 1427-XII. (1991). Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>.